

жаўную дзейнасць Полацкай зямлі (княства, ВКЛ). Гэта дзяржаўныя дзеячы, военачальнікі, суддзі, удзельнікі соймаў. Ім належалі Лукомль, Боліна, Чашнікі, Ротна, Ротніца, Мялешкавічы, Коравічы, Чарэя, Ула, Халопенічы і іншыя населеныя пункты. Неаднаразова князі Лукомскія атрымлівалі ад князёў і каралёў прывілеі за заслугі перад Айчынай. Дакументы аб князях Лукомскіх з'яўляюцца ўслед за тым, як у 1386 г. зафіксавана Лукомскае княства. Адны гісторыкі выводзяць род князёў Лукомскіх ад полацкага князя Андрэя Альгердавіча (1325—1399), другая — ад вялікага князя Уладзіміра Кіеўскага (? — 1015), трэцяя — ад князёў полацкіх і старадубскіх. Найбольш верагодным з'яўляецца меркаванне, што князі Лукомскія вядуць свой радавод ад аселых на Полаччыне князёў Друцкіх, Адынцэвічаў і інш.

Найбольш вядомыя постаці:

Марыя (? — ?), дачка князя Лукомскага і Старадубскага. Запіс аб ёй зроблены ў 1386 г. у хроніцы Быхаўца. Яна была першай жонкай вялікага князя ВКЛ Вітаўта (1350—1430). Гэтая звестка ўскосна пацвярджаецца крыжацкай хронікай Ліндэнбладта. Але гэты факт, як не пацверджаны іншымі крыніцамі, не можа лічыцца дакладным.

Марына (? — каля 1440). Прывілей сведчыць, што вялікі князь Казімір IV Ягелончык (1427—1492) праз пасрэдніцтва ваяводы Даўгерда (1440—1443) надае «ў Лукомлі Станку Саковічу сяло Баліна і даннікаў на валоданне пасля смерці княгіні Марыны».

Васіль (? — ?), у 1463 г. у Бярэсці быў сведкам пагаднення паміж князямі Астрожскімі. Са спадчынай справы пра маёнткі Пірошыцы і Лукомль вынікае, што князь Васіль пакінуў 4 дачкі. (Маёнткі Вялікія і Малыя Пірошыцы знаходзіліся ля в. Забор'е Новазаранскага сельсавета.) Першая, імя якой невядома, была жонкай князя Фёдара Фёдаравіча Сакалінскага-Канаплі і маці пані Фёдаравай Уладыка. Другая дачка, Багдана, была жонкай

Багдана Лукомская, жонка Яна Мікалаевіча Радзівіла

Яна Мікалаевіча Радзівіла і маці Ганны Кежгайлавай. Трэцяя — Федзя Ротніцкая (ад маёнтка Ротніца ля в. Рудніца) была жонкай нейкага князя Міхаіла. Чацвёртая дачка, імя якой невядома, была жонкай князя Івана Вяземскага. Ад іх паходзілі пані Нарбутава, Зоф'я, Уладчына, Кежгайлава. Гэтыя ўнучкі Васіля Лукомскага жылі ў 1553 г. на спадчыне ў Пірошыцах і Лукомлі. Па жаночай лініі ў XVI ст. маёнтка Пірошыцы перайшоў ва ўладанне князёў Баратынскіх.

Іван (? — студзень 1493), у 1482 г. даў разам з палякам Маціясам клятву польскаму каралю Казіміру IV Ягелончыку забіць ці атруціць Івана III. Ён «подослал к Иоанну князя Івана Лукомского, племени Владимирова, с тем, чтобы злодейски убить или отравить его. Лукомский клялся исполнить сие адское поручение, привез с собою в Москву яд, составленный в Варшаве, и будучи милостиво обласкан государем, всту-